

The Effect of Educational Leadership Based on Emotional Intelligence on Self-control and Classroom Management Style in Elementary School Teachers

Mojtaba Sharifi
Daramadi *

Corresponding Author, MD, Department of Educational Psychology, Faculty of Humanities and Social Sciences, Islamic Azad University, Science and Research Unit, Tehran, Iran. E-mail: mojtaba_sharifi83@yahoo.com

Hassan
Asadzadeh

Department of Educational Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran asadzadehd@yahoo.com

ABSTRACT

The present study aimed to investigate the effect of educational leadership based on emotional intelligence on self-control and classroom management style among elementary school teachers. This quasi-experimental research employed a pretest-posttest control group design. The statistical population included all elementary school teachers in Tehran who exhibited weaknesses in self-control and classroom management, had a history of violence against students, and had referred to counseling and behavioral adjustment centers during the first half of 2024. Based on inclusion criteria, a total of 14 participants were selected through purposive sampling and were randomly assigned to experimental and control groups (7 participants in each group). The experimental group received an educational leadership training program grounded in emotional intelligence, based on the Mayer and Salovey (2004) model, over eight 90-minute sessions. The control group received no intervention during this period. Data collection instruments included the Self-Control Scale developed by Grasmick et al. (1993) and the Classroom Management Style Questionnaire developed by Amin Yazdi and Aali (2008). Data were analyzed using multivariate analysis of covariance (MANCOVA). The findings indicated a statistically significant improvement in self-control in the experimental group compared to the control group ($P = 0.001$, $\eta^2 = 0.37$). However, no significant difference was observed in classroom management style between the two groups. Based on these results, it can be concluded that educational leadership training based on emotional intelligence had a positive impact on improving self-control in elementary school teachers but did not produce a significant change in their classroom management style.

Keywords: Emotional intelligence-based educational leadership, Self-control, Classroom management style, Elementary school teachers

Cite this Article: Sharifi Daramadi, M., & Asadzadeh, H. (2025). The Effect of Educational Leadership Based on Emotional Intelligence on Self-control and Classroom Management Style in Elementary School Teachers. *Educational Leadership Research*, 9(34), 201-222. <https://doi.org/10.22054/jrlat.2025.83495.1817>

Extended Abstract

Introduction

The performance of teachers in educational institutions is one of the most critical challenges these organizations face, as the guidance of students' life paths is directly influenced by teachers' thinking and behavior. In an era where global changes and developments are advancing at an extraordinary pace, it is no longer realistic to expect that traditional classroom management methods will effectively nurture capable students who can later take on leadership roles and contribute to national progress (Qeysari et al., 2024).

Among all social groups, including classrooms, the most successful management style is an interactive approach grounded in mutual respect and affection. This style emphasizes both the importance of interpersonal relationships and adherence to structured regulations. In contrast, the authoritarian style is characterized by the teacher's unilateral control over the classroom, allowing no room for student input. On the other hand, the permissive style lacks clear rules, granting students unrestricted freedom in their behavior (Seyf, 2021).

Given the increasing significance of leadership in the educational system and the rapid advancement of educational technologies, the concept and function of educational leadership have gained more attention than ever before. Educational leadership represents a rational and scientific approach to addressing educational challenges. It involves setting clear objectives, exploring strategies for achieving them, and ultimately implementing programs based on a thorough understanding of the current context (Azeiteiro et al., 2014).

Research Questions

1. Is educational leadership based on emotional intelligence effective on self-control in elementary school teachers?
2. Is educational leadership based on emotional intelligence effective on classroom management practices in elementary school teachers?

Literature Review

Qeysari et al. (2024) demonstrated that teachers with a higher capacity for emotional regulation exhibit more effective classroom discipline management. Similarly, Fazeli et al. (2021) conducted a study to identify and validate the decision-making components of educational administrators. Their findings indicated that psychological factors such as personality traits, professional experience, analytical ability, and emotional intelligence play a significant role in the decision-making processes of educational managers.

Methodology

The present study was an applied clinical research project utilizing a quasi-experimental method with a pretest-posttest design and a control group. The statistical population included all elementary school teachers in Tehran who had a history of impulsive behavior and violence toward students and had referred to counseling and behavior modification centers during the first six months of 2024. A purposive sampling method was used, and 14 individuals were selected based on inclusion criteria. They were then randomly assigned to two groups: experimental and control, each consisting of seven participants.

The experimental group participated in an educational leadership program based on emotional intelligence, following the Mayer and Salovey (2004) model, over the course of eight 90-minute sessions. The control group received no training during this period. In the final session, both groups completed the questionnaires again as part of the posttest phase. The data collected from the pretest and posttest stages were analyzed using appropriate statistical procedures. To examine the research questions, multivariate analysis of covariance (MANCOVA) was employed.

The instruments used in this study included the Self-Control Scale developed by Grasmick et al. (1993) and the Classroom Management Style Questionnaire developed by Amin Yazdi and Ali (2008).

Results

According to Table 1, the research findings indicate a significant difference in the mean posttest scores for self-control between the experimental and control groups. However, no significant difference was observed in the posttest scores for classroom management style. Therefore, it can be concluded that the educational leadership program based on emotional intelligence had a significant effect on enhancing teachers' self-control. The effect size for this impact was calculated at 0.37.

Table 1. Results of multivariate covariance analysis of the effect of educational leadership based on emotional intelligence on teachers' self-control and classroom management style

Variable	Sum of squares	df	MS	F	p value	Effect size	Statistical power
Self-control	366.30	1	366.30	15.83	0.001	0,37	1
Classroom management style	78.70	1	78.70	2.24	0.14	0.20	0.30

Conclusion

Based on the findings, the educational leadership program grounded in emotional intelligence had a significant effect on improving self-control among elementary school teachers, thus affirming the first research question. This result can be explained by the fact that emotional intelligence enhances social skills and empathy. Teachers with higher emotional intelligence are better able to understand the unique circumstances of each student, remain aware of their own emotional responses, and regulate their emotions in critical situations. As a result, they are less likely to resort to verbal or nonverbal aggression.

تأثیر رهبری آموزشی مبتنی بر هوش هیجانی بر خودکنترلی و شیوه مدیریت کلاس در معلمان مقطع ابتدایی

نویسنده مسئول، کارشناس ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران. رایانامه: Mojtaba_sharifi83@yahoo.com

گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. asadzadehd@yahoo.com

حسن اسدزاده

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر رهبری آموزشی مبتنی بر هوش هیجانی بر خودکنترلی و شیوه مدیریت کلاس در معلمان مقطع ابتدایی بود. این پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش را کلیه معلمان مقطع ابتدایی شهر تهران تشکیل دادند که در خودکنترلی و مدیریت کلاس درس دچار ضعف بودند و سابقه خشونت علیه دانش‌آموزان را داشتند و در ۶ ماه نخست سال ۱۴۰۳ به مراکز مشاوره و اصلاح رفتار مراجعه کرده بودند. حجم نمونه بر اساس معیارهای ورود به تحقیق ۱۴ نفر به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب و به صورت تصادفی به دو گروه هفت نفره آزمایش و کنترل تقسیم شدند. گروه آزمایش به مدت ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای برنامه رهبری آموزشی مبتنی بر هوش هیجانی بر اساس مدل مایر و سالووی (۲۰۰۴) را دریافت کردند و گروه کنترل در این مدت هیچ آموزشی دریافت نکرد. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه خودکنترلی گراسمیک و همکاران (۱۹۹۳) و پرسشنامه شیوه مدیریت کلاس امین یزدی و عالی (۱۳۸۷) بود. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش آماری تحلیل کوواریانس چندمتغیره استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که در گروه آزمایش تغییر معناداری ($E=0/37$ و $P=0/001$) در خودکنترلی نسبت به گروه کنترل به وجود آمده است اما در شیوه مدیریت کلاس تغییر معناداری ملاحظه نشد. بر اساس داده‌های حاصل از پژوهش می‌توان نتیجه گرفت برنامه رهبری آموزشی مبتنی بر هوش هیجانی بر بهبود خودکنترلی در معلمان مقطع ابتدایی مؤثر بوده اما در شیوه مدیریت کلاس توسط ایشان تأثیر معنادار نداشته است.

کلیدواژه‌ها: رهبری آموزشی مبتنی بر هوش هیجانی، خودکنترلی، شیوه مدیریت کلاس، معلمان مقطع ابتدایی

استناد به این مقاله: شریفی درآمدی، مجتبی و اسدزاده، حسن. (۱۴۰۴). تأثیر رهبری آموزشی مبتنی بر هوش هیجانی بر خودکنترلی و شیوه مدیریت کلاس در معلمان مقطع ابتدایی. پژوهش‌های رهبری آموزشی، ۹(۳۴)، ۳۰-۹. <https://doi.org/10.22054/jrlat.2025.83495.1817>

مقدمه

مدیریت کلاس درس^۱ سنگ بنای آموزش و یادگیری موفق است که گستره‌ای از راهبردها و روش‌ها را شامل می‌شود و برای ایجاد یک محیط یادگیری مثبت و سازنده طراحی شده‌اند. اجرای روش‌های مدیریت قوی کلاس برای تقویت مشارکت دانش‌آموزان و ارتقای پیشرفت تحصیلی ایشان ضروری است (غلامی و همکاران، ۱۴۰۲). موفق‌ترین سبک مدیریت^۲ در تمام گروه‌های اجتماعی از جمله کلاس درس سبک تعاملی^۳ همراه با احترام و محبت متقابل است؛ این سبک مدیریتی هم به روابط انسانی در میان اعضای گروه احترام می‌گذارد و هم به ضوابط قانونی متکی است. سبک مستبدانه^۴ و سبک آزادگذاری^۵ نیز انواع دیگر مدیریت کلاس درس هستند؛ در سبک مستبدانه تنها معلم است که بر کل کلاس حکومت می‌کند و هیچ شاگردی حق اظهارنظر ندارد و در سبک آزادگذاری نیز هیچ قاعده خاصی بر کلاس حاکم نیست و هر دانش‌آموزی هر کاری بخواهد انجام می‌دهد (سیف، ۱۴۰۰). عملکرد معلمان در سازمان‌های آموزشی یکی از مهم‌ترین چالش‌های پیش روی این سازمان‌هاست زیرا جهت‌دهی به مسیر زندگی دانش‌آموزان متأثر از تفکر و عملکرد معلمان است؛ در شرایطی که تغییر و تحولات جهانی با سرعتی غیرقابل‌باور به پیش می‌رود دیگر نمی‌توان با اداره کردن کلاس درس به شیوه قدیمی و مکتب‌خانه‌ای توقع داشت شاگردانی توانمند و متبحر در آینده سکان مدیریت و پیشرفت کشور را به دست بگیرند (قیصری و همکاران، ۱۴۰۳). در کلاس درسی که با سبک تعاملی اداره می‌شود معلم و شاگردان با توجه به رعایت حقوق یکدیگر رفتار می‌کنند و نسبت به هم احترام به‌جا می‌آورند، در این کلاس‌ها حق و حقوق معلم و شاگردان به روشنی مطرح می‌شود و همه اعضای کلاس قبول می‌کنند به مقررات وضع شده گردن بنهند (سیف، ۱۴۰۰). کلاس درس مهم‌ترین مکان به‌منظور تدریس موضوعات علمی دشوار و پیچیده است و از جایگاه ویژه‌ای در رهبری آموزشی^۶ برخوردار است (مادرشاهیان و همکاران، ۱۳۹۳). کلاس درس محل مناسبی برای انتقال تجربیات معلمان به دانش‌آموزان و درک بهتر مطالب درسی است (آزموده و

-
1. classroom management
 2. management style
 3. interactive style
 4. authoritarian style
 5. free style
 6. educational leadership

همکاران، ۱۳۹۲). چنین محیطی نیازمند مدیریتی کارآمد است تا بتوان با بهره‌گیری از آن تا حد امکان به اهداف آموزش حرفه‌ای دست یافت؛ اگرچه عوامل متعددی در مؤثر بودن مدیریت کلاس درس نقش دارند اما معلم نقش بسیار مهمی را در دستیابی به اهداف مدیریت کلاس یعنی ایجاد بهترین محیط برای یادگیری و ارتقاء حس مسئولیت و خودکنترلی دانش‌آموزان بر عهده دارد (علی‌اکبری و همکاران، ۲۰۱۳). معلم اجراکننده برنامه‌های آموزشی در مدارس و تربیت‌کننده نیروی انسانی موردنیاز جامعه است از همین رو هر نوع پیشرفت مادی و معنوی جامعه وابسته به کیفیت کار معلمان آن جامعه است. معلم باید از نظر علمی و اخلاقی سرآمد زمان خود بوده و همیشه در تکاپوی تعالی خویش باشد (فرهی، ۱۳۹۶). معلم به‌عنوان مدیر کلاس به‌منظور موفقیت در تدریس و تحقق اهداف آموزشی ملزم به فراهم آوردن شرایط مناسب، ایجاد لحظات شاد و بهترین محیط برای افزایش یادگیری شاگردان است (رحیمی و مشکلی باف مقدم، ۱۳۹۹). در صورتی که معلم فاقد مهارت‌های لازم برای مدیریت کلاس باشد حتی اگر به لحاظ علمی نیز معلم توانایی باشد نمی‌تواند تدریس اثربخشی داشته باشد و کلاس درس به اهداف خود نائل نخواهد شد (Djigic et al., 2012). مدیریت کلاس اولین سطح رهبری آموزشی است و سطوح بالاتر شامل مدیریت مدرسه، مدیریت ناحیه و مدیریت سازمان آموزش و پرورش است که در شکل دادن به ساختار آموزشی و فرایند تدریس نقش اساسی دارند (سیف، ۱۴۰۰). شواهد بسیاری وجود دارد که ثابت می‌کنند افرادی که احساسات خود را به‌خوبی شناخته و هدایت می‌کنند و نیز احساسات دیگران را درک و به نحو اثربخشی با آن برخورد می‌کنند در حیطه‌ای از زندگی ممتازند خواه در روابط عاطفی باشد و خواه در فهم قواعد ناگفته‌ای که در خط‌مشی سازمانی به پیشرفت می‌انجامد. مدیران گروه‌های اجتماعی نظیر یک کلاس درس برای موفق بودن نیاز دارند که بتوانند به‌طور مؤثر با سایر اعضای گروه کار کنند و همچنین تعدادی از کفایت‌های مرتبط با هوش هیجانی^۱ را کسب کنند (جوکار و رزقی، ۱۴۰۰). معلمانی که هوش هیجانی بالاتری دارند در کنترل هیجانات و رفتار خود و به تبع آن در اداره کلاس درس توفیقات بیشتری کسب می‌کنند. کنترل نکردن هیجان‌ها در محیط‌های کاری به تصمیم‌گیری هیجانی منجر می‌شوند که می‌تواند خسارت‌های جبران‌ناپذیری در پی داشته باشد (شریفی در آمدی و آقاییار، ۱۳۸۹). خودکنترلی^۲ توانایی تنظیم، دست‌کاری یا کنترل

1. Emotional intelligence

2. Self-control

افکار، احساسات و تکانه‌های شخص است (Telzer et al., 2011). به بیانی دیگر Crittner and Kinky (2012) خودکنترلی را به‌عنوان تفاوت‌های مهم فردی و قابل‌سنجش رفتاری تعریف می‌کنند که بیانگر میزان توانایی فرد در تطبیق دادن ویژگی‌های رفتاری خود با شرایط و موقعیت موجود است. افراد ممکن است در تصمیم‌گیری‌های خود مراقبت کرده و آن را کنترل کنند یا دچار تعجیل و دخالت دادن احساسات درونی خود در تصمیم‌گیری شوند که اصطلاحاً به این رفتار خودکنترلی گفته می‌شود (بشیریان و همکاران، ۱۳۹۱). افراد با توجه به سطوح خودکنترلی به دو قسم هستند؛ دسته اول کسانی هستند که خودکنترلی بالا دارند و رفتارشان را با خط‌مشی‌های اجتماعی تطبیق می‌دهند و دسته دوم کسانی هستند که خودکنترلی ضعیفی دارند و نسبت به انطباق رفتارهایشان با خط‌مشی‌های اجتماعی بی‌تفاوت هستند و مایل‌اند که در موقعیت‌های مختلف مطابق میل خود رفتار کنند. خودکنترلی با هوش هیجانی در ارتباط مستقیم است؛ هوش هیجانی به توانایی افراد در درک احساسات خود و توانایی برای تنظیم روابط خود و روابط میان فردی و نیز سازگاری با محیط خاص اشاره دارد (مینگ و شیزونگ، ۲۰۱۶) افراد با هوش هیجانی بالاتر علاوه بر اینکه برای مقابله با تجربیات منفی زندگی سازگارتر هستند و در فهم درست و همدلی با هیجان‌ات دیگران مهارت بیشتری دارند دارای شبکه حمایت اجتماعی گسترده تری نیز هستند و از سلامت روان بالاتری برخوردارند (طالقانی نژاد و همکاران، ۱۳۹۸). اهمیت توسعه هوش هیجانی معلمان بر کسی پوشیده نیست؛ مطالعات پیرامون هوش هیجانی معلمان شواهدی را ارائه کرده است که نشان می‌دهد هوش هیجانی، پایه و اساس روابط مثبت و عملکرد خوب در محیط مدرسه است (Merriam et al., 2020). در کلاسی که افراد با ویژگی‌ها، احساسات و شخصیت‌های متفاوت در تعامل هستند انتظار می‌رود مشکلات متعددی ایجاد شود. این مشکلات نیازمند مهارت‌هایی برای مدیریت موفقیت‌آمیز آن‌ها از طریق ظرفیت‌های اثربخشی عالی برای تدریس و مدیریت کلاس درس است (Rivera, 2020). الوانی (۱۳۹۸) معتقد است شخص مدیر علاوه بر وظایفی چون برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی و کنترل باید هدایت افراد را نیز برعهده بگیرد همان‌گونه که در رهبری اصلی‌ترین نکته جهت دادن و نفوذ بر اعضای سازمان است. رهبری فرایندی است که ضمن آن مدیر یک مجموعه در تلاش است تا با ایجاد انگیزه و ارتباطی تأثیرگذار انجام سایر وظایف خود را در تحقق اهداف آن مجموعه تسهیل کند و اعضا را به انجام وظایف خودشان ترغیب نماید؛ این‌گونه

رهبری در مفهوم سازمان به عنوان جزیی جدا از مدیریت مطرح نمیشود بلکه یکی از وظایف عمده و اصلی آن به شمار میرود (Bell, 2014). با توجه به ارزش بالای رهبری در نظام آموزشی و نیز رشد سریع فناوری های آموزشی، مفهوم و کارکرد رهبری آموزشی بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است. براین اساس می توان گفت که رهبری آموزشی یک مفهوم کلیدی در علوم انسانی است که طی سالهای اخیر مطالعات زیادی را به خود اختصاص داده است؛ رهبری آموزشی برداشتی است منطقی و علمی برای حل مسائل آموزشی مشتمل بر تعیین هدفها و بررسی طرق رسیدن به اهداف و درنهایت اجرای برنامه ها بر اساس شناسایی وضع کنونی. کار رهبران آموزشی علاوه بر تعیین هدف، تدبیر وسایل برای رسیدن به اهداف نیز هست (Azeiteiro et al., 2014). رهبری در هیچ مجموعه ای مانند آموزش و پرورش و به ویژه در مدارس چالش برانگیز نیست؛ (Bush & Glover, 2014) معتقدند رهبری آموزشی باید عمدتاً با اهداف و مقاصد آموزش و پرورش در ارتباط باشد. این اهداف و مقاصد هدایت گر هستند و اساس مدیریت سازمان های آموزشی را تشکیل می دهند. هدف رهبری آموزشی تحقق اهداف معین آموزش و پرورش است.

پیشینه پژوهش

فاضلی و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی به شناسایی و اعتباریابی مؤلفه های تصمیم گیری مدیران آموزشی سازمان آموزش و پرورش پرداختند؛ نتایج حاصل نشان داد مؤلفه های روان شناختی از قبیل شخصیت، تجربه، توان تجزیه و تحلیل و هوش هیجانی از فاکتورهای مهم تصمیم گیری در مدیران آموزشی هستند. مؤمن نیا و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهشی نشان دادند آموزش هوش هیجانی بر مسئولیت پذیری و مهارت های مقابله ای مریبان پیش دبستانی تأثیر معناداری دارد. جوکار و رزقی (۱۴۰۱) در پژوهشی به مطالعه رابطه بین هوش هیجانی و خودکنترلی معلمان شهرستان دماوند پرداختند نتایج نشان داد همبستگی معناداری بین مؤلفه های هوش هیجانی و خودکنترلی وجود دارد. صیدی و همکاران (۱۴۰۱) نشان دادند آموزش تنظیم هیجان و خودکنترلی می تواند به افزایش همدلی عاطفی در معلمان کمک کند. قیصری و همکاران (۱۴۰۳) نشان دادند معلمانی که ظرفیت بیشتری برای مقابله با احساسات دارند مدیریت بیشتری در نظم و انضباط در کلاس درس نشان می دهند. صبحی (۱۴۰۲) در مطالعه ای خود نشان داد شیوه ای که معلمان از طریق آن احساسات خود را درک و بیان می کنند و نیز ظرفیت خود را برای تنظیم هیجانی درونی می کنند، اساساً بر عملکردشان

در کلاس درس تأثیرگذار است. Wolor و همکاران (2023) در مطالعه‌ای به بررسی رابطه تعارض کار و خانواده، عدم تعادل کار، زندگی و استرس ناشی از کار با عملکرد کارکنان زن متأهل در اندونزی پرداختند؛ نتایج حاصل از آن نشان داد حمایت‌های سازمانی و مدیریتی باید به‌طور مؤثرتری در خدمت کمک به کارکنان برای دستیابی به تعادل مؤثر بین اولویت‌های کاری و زندگی خانوادگی قرار بگیرد. در مجموع با توجه به ادبیات و سوابق پژوهش، نقش تأثیرگذار معلم در مدیریت کلاس و مدرسه و نیز اهمیت هوش هیجانی و کنترل احساسات معلم در فرایند رهبری آموزشی این پژوهش در صدد پاسخ به پرسش‌های زیر است:

۱- آیا رهبری آموزشی مبتنی بر هوش هیجانی بر خودکنترلی در معلمان مقطع ابتدایی مؤثر است؟

۲- آیا رهبری آموزشی مبتنی بر هوش هیجانی بر شیوه مدیریت کلاس در معلمان مقطع ابتدایی مؤثر است؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر یک مطالعه بالینی با هدف کاربردی و به روش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون و گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش را تمام معلمان مقطع ابتدایی شهر تهران تشکیل دادند که سابقه تکانشگری و اعمال خشونت علیه دانش‌آموزان خود را داشتند و در ۶ ماه نخست سال ۱۴۰۳ به مراکز مشاوره و اصلاح رفتار مراجعه کرده بودند. روش نمونه‌گیری هدفمند بوده که بر اساس معیارهای ورود به تحقیق ۱۴ نفر انتخاب و به‌صورت تصادفی به دو گروه کنترل و آزمایش به تعداد مساوی تقسیم شدند. معیارهای ورود به تحقیق شامل فقدان خودکنترلی و ضعف در مدیریت کلاس درس بر اساس نمرات حاصل از پرسشنامه‌ها و نیز حضور داوطلبانه در تحقیق بود. معیارهای خروج نیز شامل غیبت بیش از یک جلسه در جلسات آموزشی و عدم تمایل به همکاری بود. گروه آزمایش به مدت ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای در دوره رهبری آموزشی مبتنی بر هوش هیجانی بر اساس مدل Mayer و همکاران (2004) شرکت کردند و گروه کنترل در این مدت هیچ آموزشی دریافت نکرد. در این مدل، هوش هیجانی به‌عنوان توانایی درک و تظاهر هیجان‌ها، فهم و به‌کارگیری هیجان‌ها و اداره هیجان‌ها در جهت تقویت رشد شخصی تعریف شده است. قبل از انجام پژوهش هدف پژوهش به آزمودنی‌ها توضیح داده شد و به آن‌ها اطمینان داده شد

که پژوهشگر به اصل رازداری و سایر اصول اخلاقی پژوهش متعهد است. در آخرین جلسه به منظور اجرای پس‌آزمون هر دو گروه مجدداً پرسشنامه‌ها را تکمیل کردند و اطلاعات به دست آمده در مراحل پیش‌آزمون و پس‌آزمون از طریق پروتکل‌های آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در راستای تحلیل داده‌ها و پاسخ به سؤال پژوهش، از مدل آماری تحلیل کوواریانس چندمتغیره استفاده شد. ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش شامل پرسشنامه خودکنترلی Grasmick و همکاران (1993) و پرسشنامه شیوه مدیریت کلاس امین یزدی و عالی (۱۳۸۷) بود.

پرسشنامه خودکنترلی Grasmick و همکاران (1993): این پرسشنامه دارای ۲۴ سؤال بوده که توسط Grasmick و همکارانش به سال ۱۹۹۳ و با هدف ارزیابی میزان خودکنترلی در ۶ بعد شتاب‌زدگی، راحت‌طلبی، خطرپذیری، ترجیح فعالیت جسمانی، خودمحوری و ابراز خشم طراحی شده است. نمره‌گذاری پرسشنامه به صورت طیف لیکرت ۴ نقطه‌ای است و از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم متغیر است. امتیاز مربوط به پاسخ کاملاً مخالفم ۴، مخالفم ۳، موافقم ۲ و کاملاً موافقم ۱ است. سؤالات ۱ تا ۴ مربوط به بعد شتاب‌زدگی، سؤالات ۵ تا ۸ مربوط به بعد راحت‌طلبی، سؤالات ۹ تا ۱۲ مربوط به بعد خطرپذیری، سؤالات ۱۳ تا ۱۶ مربوط به بعد ترجیح فعالیت جسمانی، سؤالات ۱۷ تا ۲۰ مربوط به بعد خودمحوری و سؤالات ۲۱ تا ۲۴ نیز مربوط به بعد ابراز خشم است. برای به دست آوردن امتیاز مربوط به هر بعد، مجموع امتیازات مربوط به تک‌تک سؤالات آن بعد را با هم محاسبه نمایید. امتیازات کلی بالاتر نشان‌دهنده خودکنترلی بالاتر در دیدگاه فرد پاسخ‌دهنده خواهد بود و برعکس. در پژوهش علیوردی نیا و یونسی (۱۳۹۳) با استفاده از نظر چند تن از اساتید و کارشناسان روایی صورتی این مقیاس تأیید گردید و پایایی آن با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۰ به دست آمد که ضریب مطلوبی برای این پرسشنامه محسوب می‌شود.

پرسشنامه شیوه مدیریت کلاس معلمان امین یزدی و عالی (۱۳۸۷): این پرسشنامه توسط امین یزدی و عالی به سال ۱۳۸۷ و بر اساس چارچوب نظری ولفگانگ و گلیکمن و با الگوگیری از پرسشنامه باورهای معلمان در خصوص کنترل کلاس (Martin (ABCC) و همکاران (1998) طراحی شده است. پرسشنامه دارای ۲۵ گویه در سه مقیاس مدیریت رفتار، افراد و آموزش است و مقیاس پاسخ‌ها، چهارگزینه‌ای است (همیشه، معمولاً، تاندازه‌ای، هرگز). نحوه پاسخ‌گویی به پرسشنامه به روش خود-گزارش دهی است؛ و از معلمان خواسته

می‌شود به سؤالات پرسشنامه طبق رفتار کلاسی خود با علامت ضربدر بر روی پاسخ‌نامه جواب دهند. این پرسشنامه سبک مدیریت معلمان را در سه سبک مداخله‌گر، تعاملی و غیر مداخله‌گر مشخص می‌کند. روایی پرسشنامه به دو روش محاسبه شده است:

الف) کسب نظر متخصصان درباره صحت گویه‌ها و هماهنگی با ابعاد متغیر:

در این شیوه پرسشنامه‌ای متشکل از توضیحی درباره متغیر و ابعاد آن و همچنین گویه‌های مربوط به هر بعد، در اختیار اساتید مدیریت آموزشی و روان‌شناسی تربیتی قرار گرفت. برای پاسخ‌دهی به هر سؤال دو گزینه مناسب و نامناسب در نظر گرفته شد، که در مجموع با توجه به فراوانی پاسخ‌های مناسب، درستی گویه‌های پرسشنامه تأیید شد (امین یزدی و عالی، ۱۳۸۷، طالقانی نژاد، ۱۳۹۲)

ب) اجرای تحلیل عامل بر داده‌های حاصل از اجرای پرسشنامه جهت بررسی روایی سازه نتایج این تحلیل نشان می‌دهد ۹ عامل مقدار ویژه‌ای بالاتر از ۱ دارند و در حدود ۷۰ درصد از واریانس متغیر اندازه‌گیری شده را تبیین می‌کنند. در مرحله بعد، با توجه به نمودار اسکری ۳ عامل چرخش شدند. بررسی ساختار عاملی پس از چرخش واریماکس نشان می‌دهد که عامل اول متغیرهای مدیریت آموزش را اندازه‌گیری می‌کنند (گویه‌های ۱، ۲، ۵، ۶، ۷، ۸، ۱۰، ۱۱، ۱۴، ۲۰، ۲۱، ۲۳، ۲۵ روی این عامل بار عاملی بالاتری دارند)، عامل دوم متغیرهای مدیریت رفتار را اندازه‌گیری می‌کنند (گویه‌های ۳، ۴، ۹، ۱۲، ۱۵، ۱۷، ۲۲، ۲۴ روی این عامل بار عاملی بالاتری دارند). و عامل سوم متغیرهای مدیریت رفتار را اندازه‌گیری می‌کند (گویه‌های ۱۳، ۱۶، ۱۸، ۱۹ روی این عامل بار عاملی بالاتری دارند). در نتیجه همه‌ی گویه‌های این پرسشنامه بر روی عوامل دارای بار عاملی می‌باشند. همچنین همبستگی معناداری بین عوامل یک و دو ($r=0/31$)، دو و سه ($r=0/56$) و عوامل یک و سه ($r=0/18$) وجود دارد. ضریب همبستگی بین عوامل مدیریت افراد و رفتار (عوامل دو و سه) در مقایسه با مدیریت آموزش بالاتر است؛ و دلیل آن این است که هر دو بعد مدیریت افراد و رفتار عوامل انسانی را در کلاس می‌سنجند. در مجموع، نتایج حمایت مناسبی از روایی سازه در پرسشنامه مدیریت کلاس فراهم کرده است (امین یزدی و عالی، ۱۳۸۷، به نقل از طالقانی نژاد، ۱۳۹۲). همچنین امین یزدی و عالی (۱۳۸۷) در پژوهش خود جهت تعیین پایایی پرسش‌نامه، از ضریب آلفای کرونباخ استفاده کردند. طبق برون داد نرم‌افزار SPSS ضریب آلفا برای ۲۵ گویه پرسش‌نامه در تحقیق آن‌ها، ۰/۶۸ گزارش شد که نشان‌دهنده‌ی پایایی

معنادار این پرسشنامه است. از ۲۵ سؤال پرسشنامه ۱۳ سؤال جهت سنجش مدیریت آموزش، ۸ سؤال جهت سنجش مدیریت افراد و ۴ سؤال نیز جهت سنجش مدیریت رفتار در نظر گرفته شده است. نمره گذاری پرسشنامه در مقیاس فاصله‌ای است و به ترتیب به هرگز، تا اندازه‌ای، معمولاً و همیشه نمرات ۱، ۲، ۳ و ۴ داده می‌شود. البته باید توجه داشت نمره گذاری برای سؤالات ۳، ۴، ۹، ۱۲، ۱۳، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۲ و ۲۴ معکوس است. در نهایت نمرات در طیفی از ۲۵ تا ۱۰۰ قرار می‌گیرند که بر طبق الگوی ولفگانگ، نمره بالا در این طیف نشانگر سبک مدیریت مداخله‌گر و نمره پایین نشانگر سبک مدیریت غیر مداخله‌گر و سبک تعاملی نیز، در نقطه میانی این طیف بین دو سبک دیگر جای دارد (امین یزدی و عالی، ۱۳۸۷، به نقل از طالقانی نژاد، ۱۳۹۲). همچنین امین یزدی و عالی (۱۳۸۷) در پژوهش خود جهت تعیین پایایی پرسش‌نامه، از ضریب آلفای کرونباخ استفاده کردند. طبق برون داد نرم‌افزار SPSS ضریب آلفا برای ۲۵ گویه پرسش‌نامه در تحقیق آن‌ها، ۰/۶۸ گزارش شد که نشان‌دهنده‌ی پایایی معنادار این پرسشنامه است.

جدول ۱. برنامه آموزشی هوش هیجانی بر اساس مدل Mayer و همکاران (۲۰۰۴)

جلسات	موضوع جلسه	هدف جلسه
۱	معارفه و گروه‌بندی آزمودنی‌ها	معرفی اعضای گروه به یکدیگر، آشنایی کلی آزمودنی‌ها با ساختار جلسات، اجرای پیش‌آزمون و در نهایت تبیین هوش هیجانی
۲	خودآگاهی هیجانی	افزایش خودآگاهی هیجانی آزمودنی
۳	درک هیجانات دیگران	افزایش آگاهی نسبت به هیجانات دیگران
۴	همدلی	آموزش مهارت‌های همدلی و گوش دادن فعال
۵	خودگردانی	آموزش مهارت‌های خودکنترلی
۶	خود انگیزشی	آموزش چگونگی ایجاد انگیزش در خود و دیگران
۷	مهارت‌های اجتماعی	آموزش افزایش مهارت‌های اجتماعی
۸	جمع‌بندی	جمع‌بندی، پاسخگویی به سؤالات و اجرای پس‌آزمون

یافته‌ها

جدول ۲. میانگین و انحراف معیار نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون خودکنترلی و شیوه مدیریت کلاس معلمان گروه آزمایش و گواه

پس‌آزمون		پیش‌آزمون		گروه	متغیر وابسته
میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار		
۱۳/۵۱	۵۶/۵۳	۱۱/۵۳	۴۹/۵۳	آزمایش	خودکنترلی
۱۶/۸۶	۵۰/۱۳	۱۴/۶۲	۵۰/۰۶	گواه	
۱۱/۳۵	۶۸/۲۶	۷/۶۳	۶۴/۶۶	آزمایش	شیوه مدیریت کلاس
۹/۳۲	۶۵/۰۶	۸/۴۴	۶۴/۷۳	گواه	

چنانکه در جدول ۲ مشاهده می‌شود، میانگین نمرات پیش‌آزمون خودکنترلی و شیوه مدیریت کلاس گروه آزمایش و گواه تقریباً با هم برابر بوده اما، در پس‌آزمون خودکنترلی و شیوه مدیریت کلاس میانگین نمرات گروه آزمایش بزرگ‌تر از میانگین نمرات گروه گواه شده است. قبل از ارائه نتایج تحلیل آزمون تحلیل کوواریانس، پیش‌فرض‌های آزمون‌های پارامتریک موردسنجش قرار گرفت. بر همین اساس نتایج آزمون شاپیرو و یلک بیانگر آن بود که پیش‌فرض نرمال بودن توزیع نمونه‌ای داده‌ها در متغیرهای خودکنترلی و شیوه مدیریت کلاس در گروه‌های آزمایش و گواه در مراحل پیش‌آزمون و پس‌آزمون برقرار است ($P > 0/05$). همچنین پیش‌فرض همگنی واریانس نیز توسط آزمون لوین موردسنجش قرار گرفت که نتایج آن معنادار نبود که این یافته نشان می‌داد پیش‌فرض همگنی واریانس‌ها و شیب رگرسیون در دو متغیر خودکنترلی و شیوه مدیریت کلاس رعایت شده است ($P > 0/05$).

جدول ۳. نتایج تحلیل واریانس چند متغیره تأثیر متغیر مستقل بر متغیرهای وابسته

آزمون	ارزش	مقدار F	فرضیه df	خطا df	سطح معناداری	ضریب اتا
اثر پیلاهی	۰/۳۹	۸/۱۱	۲	۲۵	۰/۰۰۲	۰/۳۹
لامبدای ویلکز	۰/۶۰	۸/۱۱	۲	۲۵	۰/۰۰۲	۰/۳۹
اثر هتلینگ	۰/۶۵	۸/۱۱	۲	۲۵	۰/۰۰۲	۰/۳۹
آزمون بزرگ‌ترین ریشه وری	۰/۶۵	۸/۱۱	۲	۲۵	۰/۰۰۲	۰/۳۹

نتایج جدول ۳. نشان می‌دهد F مشاهده شده در سطح $\alpha=0/05$ ترکیب رابطه خطی متغیرهای وابسته (خودکنترلی و شیوه مدیریت کلاس) با متغیر مستقل (رهبری آموزشی مبتنی بر هوش هیجانی) معنادار است؛ یعنی برنامه رهبری آموزشی مبتنی بر هوش هیجانی حداقل بر یکی از متغیرهای وابسته یعنی خودکنترلی و شیوه مدیریت کلاس معلمان تأثیر معناداری دارد.

جدول ۴. نتایج تحلیل کوواریانس چندمتغیره تأثیر رهبری آموزشی مبتنی بر هوش هیجانی بر

خودکنترلی و شیوه مدیریت کلاس معلمان

متغیر	منابع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	سطح معناداری	اندازه اثر	توان آماری
خودکنترلی		۳۶۶/۳۰	۱	۳۶۶/۳۰	۱۵/۸۳	۰/۰۰۱	۰/۳۷	۱
گروه شیوه مدیریت کلاس		۷۸/۷۰	۱	۷۸/۷۰	۲/۲۴	۰/۱۴	۰/۲۰	۰/۳۰

نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد F مشاهده شده در سطح $\alpha=0/05$ تفاوت معناداری را بین میانگین نمرات پس‌آزمون خودکنترلی معلمان گروه آزمایش و گواه نشان می‌دهد، درحالی‌که در شیوه مدیریت کلاس میانگین نمرات پس‌آزمون تفاوت معناداری قابل مشاهده نیست. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت، برنامه رهبری آموزشی مبتنی بر هوش هیجانی بر بهبود خودکنترلی معلمان به‌طور معناداری تأثیر داشته است. بر اساس مقادیر اندازه اثر، میزان تأثیرگذاری برنامه رهبری آموزشی مبتنی بر هوش هیجانی بر خودکنترلی ۰/۳۷ است.

نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف بررسی تأثیر رهبری آموزشی مبتنی بر هوش هیجانی بر خودکنترلی و شیوه مدیریت کلاس در معلمان ابتدایی انجام گرفته است. مطابق با یافته‌های پژوهش مشخص شد برنامه رهبری آموزشی مبتنی بر هوش هیجانی بر ارتقای سطح خودکنترلی در معلمان مقطع ابتدایی تأثیر معناداری داشته و پاسخ به پرسش اول پژوهش مثبت است. در تبیین این یافته می‌توان گفت افزایش سطح هوش هیجانی و به‌کارگیری آن توسط معلمان که روزانه با تعداد قابل توجهی از دانش‌آموزان با فرهنگ‌ها و سطوح هوشی گوناگون و همچنین با خانواده‌ها آن‌ها سروکار دارند می‌تواند منجر به رفتار کارآمدتر از سوی آن‌ها

شود. هوش هیجانی منجر به افزایش سطح مهارت‌های اجتماعی و ایجاد حس همدلی در افراد می‌شود. افرادی که از هوش هیجانی بهره بیشتری برده‌اند از ویژگی‌هایی نظیر کنارآمدن با چندپارگی فرهنگی، بازگشت‌پذیری، نگرش مثبت و انعطاف‌پذیری برخوردارند. معلمانی که هوش هیجانی بالاتری دارند شرایط خاص هر دانش‌آموز را درک می‌کنند، نسبت به هیجانات مثبت و منفی خود آگاه‌ترند و در شرایط بحرانی می‌توانند بر هیجانات خود کنترل داشته باشند لذا اقدام به خشونت کلامی و غیرکلامی علیه دانش‌آموزان نمی‌کنند. این معلمان در ارتباط با دانش‌آموزان خود و خانواده‌های آن‌ها موفق‌ترند و می‌توانند با توجه به موقعیت اجتماعی و اقتصادی هر خانواده با آن‌ها ارتباط مؤثری برقرار کنند و نسبت به دانش‌آموزانی که سازگاری کمتری با محیط کلاس درس دارند همدلی و رفتار آن‌ها را اصلاح کنند. آن‌ها معلمانی هستند که با تعامل کردن با شاگردان خود، برای نظر و رای دانش‌آموزان در چهارچوبی که البته خود بر اساس شیوه‌های نوین آموزشی طراحی کرده‌اند ارزش و اهمیت قائل‌اند. معلمی که نمره بالاتری در هوش هیجانی دریافت می‌کند با شاگردان خود از موضع تحکم و تحقیر آن‌ها برخوردار نمی‌کند و اشتباهات آن‌ها را جزئی از فرایند یادگیری و پرورش ایشان می‌داند. در پاسخ به پرسش دوم پژوهش یافته‌ها نشان داد برنامه رهبری آموزشی مبتنی بر هوش هیجانی بر شیوه مدیریت کلاس معلمان مقطع ابتدایی تأثیر معنادار نداشته است. در تبیین این یافته می‌توان گفت اگرچه به لحاظ آماری افزایش نمره شیوه مدیریت کلاس معنادار نبوده اما در مجموع در پس‌آزمون معلمان نمره بالاتری در شیوه مدیریت کلاس کسب کردند که این خود مؤید این است ارتقای سطح هوش هیجانی در معلمان در شیوه مدیریت کلاس توسط آن‌ها بی‌اثر نیست و معنادار نبودن این تأثیر را می‌توان در عواملی چون ازدیاد تعداد دانش‌آموزان در هر کلاس، مشکلات معیشتی معلمان و سایر عوامل بیرونی دانست که باعث خستگی و فرسودگی ذهنی معلمان شده و ایشان را در اداره هرچه بهتر کلاس درس با مشکل مواجه می‌کند. به طبع هرچه یک معلم در محیط‌های خانوادگی و کاری با چالش‌های کمتری روبرو باشد نحوه مواجهه او با شاگردانش نیز سازنده‌تر بوده، کلاس را بهتر اداره می‌کند و آمادگی بیشتری برای تأثیر پذیرفتن از اصول و قواعد رهبری آموزشی از خود نشان می‌دهد. می‌توان گفت آموزه‌های هوش هیجانی به مانند هر آموزه دیگری در کسانی که فرسودگی ذهنی کمتری و آمادگی بیشتری برای یادگیری دارند اثرات مشخص‌تری به‌جای خواهد گذاشت. نتایج حاصل از این تحقیق با پژوهش‌های قیصری و

همکاران (۱۴۰۳)، مومن نیا و همکاران (۱۴۰۲)، جوکار و رزقی (۱۴۰۱)، صیدی و همکاران (۱۴۰۱)، فاضلی و همکاران (۱۴۰۰) و Wolor و همکاران (2023) همسویی دارد. این پژوهش با محدودیت‌هایی مواجه بوده است از جمله تعداد محدود آزمودنی‌ها و نیز اینکه صرفاً در میان معلمان مقطع ابتدایی انجام شده است لذا باید در تعمیم دادن نتایج حاصل از آن احتیاط کرد. پیشنهاد می‌شود که در مدارس جلسات مداوم مشاوره و کارگاه‌های آموزشی برگزار گردد و معلمان در کلیه مقاطع تحصیلی با مباحث روز رهبری آموزشی مبتنی بر آموزه‌های هوش هیجانی و روان‌شناسی تربیتی بیش‌ازپیش و به فراخور نیازهای دانش‌آموزان آشنا شوند، همچنین پیشنهاد می‌شود این پژوهش در سایر مقاطع تحصیلی انجام بگیرد و تأثیر هوش هیجانی بر سایر متغیرهای رفتاری بررسی شود.

تعارض منافع

نویسندگان هیچ‌گونه تعارض منافی ندارند.

سپاسگزاری

از کلیه کسانی که در اجرای این پژوهش با نویسنده همکاری داشتند تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

منابع

آزموده، الهام، دولتی، مریم، فرزادمنش، الهام، خسروآبادی، علی‌اصغر و رخشانی، محمدحسن. (۱۳۹۲). بررسی عوامل مؤثر بر حضور در کلاس درس نظری از دیدگاه دانشجویان دانشگاه سبزوار. نشریه گام‌های توسعه در آموزش پزشکی، ۱۰(۲)، ۳۰-۳۳. <https://sid.ir/paper/473645/fa>

بارخدا، سید جمال، حق‌گذار، سنور و مرادخواه، سیروس (۱۴۰۲). توانمندسازی تدریس معلمان در سایه‌ی سبک رهبری حمایتی مدیران با نقش میانجی تسهیلگری شغلی. نشریه پژوهش‌های رهبری آموزشی، ۷(۲۸)، ۲۹-۶. Doi: 10.22054/jrlat.2024.77709.1698

بشیریان، سعید، حیدرنیا، علیرضا، اله وردی پور، حمید و حاجی‌زاده، ابراهیم. (۱۳۹۱). بررسی رابطه خودکنترلی با تمایل نوجوانان به مصرف مواد مخدر. مجله مراقبت پرستاری و مامایی ابن‌سینا، ۲۰(۱)، ۵۵-۴۵. <https://nmj.umsha.ac.ir/article-1-1106-fa.html>

جوکار، علی و رزقی ملیحه. (۱۴۰۰). رابطه بین هوش هیجانی و خودکنترلی معلمان مدارس متوسطه شهرستان دماوند. *فصلنامه ایده‌های نوین روان‌شناسی*، ۱۱(۱۵)، ۱۴-۱.

<https://jnip.ir/article-1-665-fa.html>

رحیمی، مهدیه و مشکلی باف مقدم، زهره. (۱۳۹۹). اقدام پژوهی درباره مدیریت کلاس درس قبل و پس از کرونا. *فصلنامه مطالعات کارورزی در تربیت‌معلم*، ۱(۲)، ۹۹-۱۱۸.

Karvarzi.cfu.ac.ir/article_1195.html

رحیمی، مهدیه، مشکلی باف مقدم، زهره و صانعی مه‌ری، زهره. (۱۴۰۲). بررسی شادکامی دانش‌آموزان دوره اول ابتدایی در بستر سبک مدیریت کلاس. *دو فصلنامه پویش در آموزش علوم تربیتی و مشاوره*، ۹(۱۸)، ۱۰۷-۱۳۲.

<https://sid.ir/paper/1150901/fa>

رضوانی الوار، زینب. (۱۴۰۲). بررسی شیوه‌های مدیریت کلاس درس. *پانزدهمین همایش ملی پژوهش‌های مدیریت و علوم انسانی در ایران*. <https://civilica.com/doc/1815803>

سیف، علی‌اکبر. (۱۴۰۰). *روان‌شناسی پرورشی نوین: روان‌شناسی یادگیری و آموزش*. تهران:

دوران

شریفی درآمدی، پرویز و آقایار، سیروس. (۱۳۸۶). *هوش هیجانی و بهبود رابطه با خود و دیگران*. تهران: نشر سپاهان.

شریفی درآمدی، پرویز و آقایار، سیروس. (۱۳۸۹). *هوش هیجانی سازمانی*. تهران: نشر سپاهان. شهبازی فراهانی، مریم، خسروی بابادی، علی‌اکبر و خورشیدی، عباس. (۱۳۹۸). *رهبری آموزشی*

در آموزش و پرورش دوره ابتدایی. *دین و ارتباطات*، ۲۶(۲)، ۳۰۱-۳۳۸. Dor:

20.1001.1.22520252.1398.26.56.9.4

شیبانی فر، رضا. (۱۴۰۰). بررسی فرسودگی شغلی معلمان با توجه به نقش واسطه‌ای خودکنترلی و حمایت اجتماعی در همه‌گیری کرونا. *فصلنامه مدیریت و چشم‌انداز آموزش*، ۳(۳)،

Doi: <https://dx.doi.org/10.22034/jmep.2021.310884.1071> ۸۹-۱۱۲

صبحی، شبنم. (۱۴۰۲). بررسی رابطه بین هوش هیجانی معلمان و توانایی مدیریت کلاس آن‌ها. *اولین کنفرانس بین‌المللی و چهارمین همایش مدیریت، روان‌شناسی و علوم رفتاری*.

<https://civilica.com/doc/1701461> ۹۲۸-۹۳۴

صیدی، ستار، احمدیان، حمزه و صفاری نیا، مجید. (۱۳۹۹). پیش‌بینی همدلی عاطفی بر اساس تنظیم هیجان و خودکنترلی در معلمان. *فصلنامه علمی-پژوهشی تعلیم و تربیت*، ۳۸(۳)،

Dor: 20.1001.1.10174133.1401.38.3.9.1. ۱۵۹-۱۷۶

طالقانی نژاد، محمدعلی، داوری، رحیم و لطفی کاشانی، فرح. (۱۳۹۸). پیش‌بینی گرایش به سوء‌مصرف مواد و اعتیاد به اینترنت بر اساس حمایت اجتماعی ادراک‌شده و سبک‌های

- کنار آمدن با استرس با میانجیگری هوش هیجانی در دانش آموزان. پژوهش‌های روان‌شناسی اجتماعی، ۳۵، ۱۲۵-۱۰۷. https://socialpsychology.ir/article_102050.html
- غلامی، عادل، نامداری، یوسف، رحمانی، سیده زینب و صفدری، سجاد. (۱۴۰۲). روش‌های مدیریت کلاس درس. کنفرانس بین‌المللی روان‌شناسی، علوم تربیتی و سبک زندگی دوره سیزدهم. <https://sid.ir/paper/1129972/fa>
- غیاثوندیان، شهرزاد، شهسواری، هومن، کاظم نژاد، انوشیروان، گودرزی، زهرا و رضوی، سیده نرجس. (۱۳۹۷). ارتباط شیوه مدیریت کلاس با اشتیاق به مطالعه و موفقیت تحصیلی. نشریه پژوهش پرستاری ایران، ۱۴(۲)، ۶۶-۶۰. Doi: 10.21859/ijnr-140209
- فاضلی، حسن، عباس پور، عباس، رحیمیان، حمید و دلاور، علی. (۱۴۰۰). شناسایی و اعتباریابی مؤلفه‌های تصمیم‌گیری مدیران آموزشی سازمان آموزش و پرورش. نشریه علمی پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۱۵(۵۳)، ۲۳-۴۱. Dor: 20.1001.1.23831324.1400.15.53.2.6
- فرهی، محمدجواد. (۱۳۹۶). تبیین جایگاه و نقش معلم در نظام آموزشی، کنفرانس بین‌المللی روان‌شناسی، مشاوره، تعلیم و تربیت، مشهد. <https://civilica.com/doc/734008>
- قربانی، مریم. (۱۴۰۳). نقش هوش هیجانی در یادگیری. فصلنامه تحقیقات راهبردی در تعلیم و آموزش و پرورش. (۱۴)۱. ۵۵-۶۱.
- قیصری، پیمان، مرتضوی، کورش و محمودی، محمدتقی. (۱۴۰۳). تعهد به اخلاقیات و هوش هیجانی بر مدیریت کلاس درس توسط معلمان. مجله مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی، ۶(۷۱)، ۶۵-۴۹. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/2156929>
- مادرشاهیان، فرح، حسن‌آبادی، محسن و خزاعی، سهیلا. (۱۳۹۳). تأثیر تدریس جامعه‌محور بر رضایت از تدریس و شناخت بهداشت محیط. دوماهنامه راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، ۷(۶)، ۳۸۹-۳۸۲. <https://edcbmj.ir/article-1-712-fa.html>
- الوانی، سید مهدی (۱۳۹۸). مدیریت در اسلام. قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- ولور، کریستین ویراندی، ارنزا، داتو رزالی داتو، محمودعلی، ربابه و نورخین، احمد (۱۴۰۲). رابطه تعارض کار خانواده، عدم کار و زندگی و استرس ناشی از کار با عملکرد کارکنان زن متأهل در اندونزی: یک مطالعه مقطعی. مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالینی ایران، ۲۹(۳)، ۳۶۹-۳۵۰. <https://dx.doi.org/10.32598/ijpcp.29.3.4713.1>

هاشمی، پردیس و شیربگی، ناصر (۱۴۰۳). مدل رهبری اثربخش معلمان فاقد صلاحیت در مدارس ابتدایی: کاربردی از نظریه داده بنیاد. *نشریه پژوهش‌های رهبری آموزشی*، ۸(۳۰)، ۶-۴۸
Doi: <https://doi.org/10.22054/jrlat.2024.78905.1737>

References

- Aliakbari, M., & Darabi, R. (2013). On the relationship between efficacy of classroom management, transformational leadership style, and teachers' personality. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 93, 1716-1721. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.10.105>
- Alwani, S. M. (2018). *Management in Islam*. Hawzah Research Institute and University. [In Persian]
- Azeiteiro, U. M., Bacelar-Nicolau, P., Caetano, F. J. P., & Caeiro, S. (2014). Education for sustainable development through e-learning in higher education: Experiences from Portugal. *Journal of Cleaner Production*, 11(2), 226-240. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2013.10.026>
- Azmoudeh, E., Dolati, M., Farzadmanesh, E., Khosrowabadi, A., & Rakhshani, M. (2013). Study of factors affecting attendance in theoretical classes from the perspective of students at Sabzevar University of Medical Sciences. *Journal of Development Steps in Medical Education*, 10(2), 23-30. [In Persian]
- Baarkhoda, S. J., Haqgozar, S., & Moradkhah, S. (2023). Empowering teachers' teaching under the supportive leadership style of managers with the mediating role of job facilitation. *Journal of Educational Leadership Research*, 7(28), 6-29. [In Persian]
- Bashirian, S., Heydarnia, A., Elahvardipour, H., & Hajizadeh, E. (2012). Investigating the relationship between self-control and adolescents' tendency to use drugs. *Ibn Sina Journal of Nursing and Midwifery Care*, 20(1), 45-55. [In Persian]
- Bell, C. C. (2014). The impact of participative and directive leadership on organisational culture: An organisational development perspective. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5(23), 1763-1772.
- Bush, T., & Glover, D. (2012). Distributed leadership in action: Leading high performing leadership teams in English schools. *School Leadership & Management*, 32(1), 21-36. <https://doi.org/10.1080/13632434.2011.642354>
- Djigić, G., & Stojiljković, S. (2012). Protocol for classroom management styles assessment designing. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 45, 65-74. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.06.543>
- Farhi, M. J. (2017). Explaining the position and role of the teacher in the educational system. *International Conference on Psychology, Counseling, Education*, Mashhad. [In Persian]
- Fazeli, H., Abbaspour, A., Rahimian, H., & Delavar, A. (2021). Identification and validation of decision-making components of educational managers of the Education Organization. *Scientific Journal of Research in Educational Systems*, 15(53), 23-41. [In Persian]
- Ghiyathvandian, Sh., Shahsavari, H., Kazemnejad, A., Goodarzi, Z., & Razavi, S. N. (2018). The relationship between classroom management style and enthusiasm for studying and academic success. *Iranian Journal of Nursing Research*, 14(2), 60-66. [In Persian]

- Gholami, A., Namdari, Y., Rahmani, S. Z., & Safdari, S. (2023). Classroom management methods. *13th International Conference on Psychology, Educational Sciences and Lifestyle*. [In Persian]
- Ghorbani, M. (2024). The role of emotional intelligence in learning. *Quarterly Journal of Strategic Research in Education*, 1(14), 55-61. [In Persian]
- Hashemi, P., & Shirbagi, N. (2014). Effective leadership model of unqualified teachers in elementary schools: An application of grounded theory. *Journal of Educational Leadership Research*, 8(30), 6-48. [In Persian]
- Jokar, A., & Rezqi, M. (2021). The relationship between emotional intelligence and self-control of secondary school teachers in Damavand city. *Quarterly Journal of New Ideas in Psychology*, 11(15), 1-14. [In Persian]
- Madarshahian, F., Hassanabadi, M., & Khazaei, S. (2014). The effect of community-based teaching on satisfaction with teaching and knowledge of environmental health. *Bimonthly Journal of Educational Strategies in Medical Sciences*, 7(6), 382-389. [In Persian]
- Mayer, J. D., Salovey, P., & Caruso, D. R. (2004). A further consideration of issues of emotional intelligence. *Psychological Inquiry*, 15(3), 249-255. https://doi.org/10.1207/s15327965pli1503_03
- Merriam, S. B., & Baumgartner, L. M. (2020). *Learning in adulthood: A comprehensive guide* (4th ed.). Jossey-Bass.
- Qeysari, P., Mortazavi, K., & Mahmoudi, M. T. (2024). Commitment to ethics and emotional intelligence on classroom management by teachers. *Journal of Educational Psychology*, 6(71), 49-65. [In Persian]
- Rahimi, M., & Meshkibaf-Moghaddam, Z. (2019). Action research on classroom management before and after the coronavirus. *Quarterly Journal of Internship Studies in Teacher Education*, 1(2), 99-118. [In Persian]
- Rahimi, M., Meshkibaf-e-Moghaddam, Z., & Sanei-Mehri, Z. (2023). Investigating the happiness of first-year elementary school students in the context of classroom management style. *Bi-Quarterly Journal of Progress in Educational Sciences and Counseling*, 9 (18), 107-132. [In Persian]
- Rezvani Alvar, Z. (2023). A study of classroom management methods. *The 15th National Conference on Management and Humanities Research in Iran*. [In Persian]
- Rivera-McCutchen, R. L. (2021). *Radical care: A framework for leading for justice in urban schools*. Teachers College Press.
- Seif, A. A. (2021). *Modern educational psychology: Psychology of learning and instruction*. Doran. [In Persian]
- Seydi, S., Ahmadian, H., & Safarinia, M. (2019). Predicting emotional empathy based on emotion regulation and self-control in teachers. *Quarterly Journal of Education and Training*, 38(3), 159-176. [In Persian]
- Shahrabi Farahani, M., Khosravi Babadi, A. A., & Khosravi, A. (2019). Educational leadership in elementary education. *Journal of Educational Sciences*, 26(2), 301-338. [In Persian]
- Sharifi Daramadi, P., & Aghayar, S. (2007). *Emotional intelligence and improving relationships with yourself and others*. Sepahan Publishing House. [In Persian]
- Sharifi Daramadi, P., & Aghayar, S. (2010). *Organizational emotional intelligence*. Sepahan Publishing House. [In Persian]
- Shebanifar, R. (2017). Investigating teachers' burnout with regard to the mediating role of self-control and social support in the coronavirus pandemic. *Quarterly Journal of Education Management and Perspectives*, 3(3), 89-112. [In Persian]
- Sobhi, Sh. (2023). Investigating the relationship between teachers' emotional intelligence and their classroom management ability. *First International*

- Conference and Fourth Conference on Management, Psychology and Behavioral Sciences*, 928-934. [In Persian]
- Taleghani Nejad, M. A., Davari, R., & Lotfi Kashani, F. (2019). Predicting the tendency to substance abuse and internet addiction based on perceived social support and coping styles with stress mediated by emotional intelligence in students. *Journal of Psychological Studies*, 35, 107-125. [In Persian]
- Telzer, E. H., Masten, C. L., Berkman, E. T., Lieberman, M. D., & Fuligni, A. J. (2011). Neural regions associated with self-control and mentalizing are recruited during prosocial behaviors towards the family. *NeuroImage*, 58(1), 242-249. <https://doi.org/10.1016/j.neuroimage.2011.06.013>
- Wolor, C. W., Eranza, D. R. D., Rababah, M. A., & Nurkhin, A. (2023). Relationship of work-family conflict, work-life imbalance, and work-related stress with employee performance of married women in Indonesia: A cross-sectional study. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 29(3), 350-369. [In Persian]